ADS ANKER

# GENERALINIO ADVOKATO ANTONIO TIZZANO IŠVADA,

pateikta 2003 m. vasario 27 d. [1]

1. 2001 m. liepos 24 d. Nutartimi Bylefeldo darbo teismas (*Arbeitsgericht Bielefeld*, Vokietija), remdamasis EB 234 straipsniu, kreipėsi į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo, pateikdamas du klausimus dėl 1994 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvos 94/45/EB dėl Europos darbų tarybos steigimo arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo [2] (toliau – direktyva) išaiškinimo. *Arbeitsgericht Bielefeld* būtent klausia, ar Bendrijos valstybėje narėje įsteigta įmonė, kuri yra Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės centrinė administracija direktyvos prasme, yra įpareigota teikti informaciją kitoms grupei priklausančioms įmonėms, įsteigtoms kitose valstybėse narėse, jei tos įmonės gavo prašymą iš darbuotojų atstovybės dėl informacijos, kurios jos neturi, pateikimo; ir, jei atsakymas būtų teigiamas, kokia yra tokios pareigos apimtis.

## I — Teisinis pagrindas

### A — *Susijusios Direktyvos nuostatos*

2. Direktyvos 1 straipsnis numato:

„1. Šia direktyva siekiama veiksmingiau panaudoti Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos įmonių grupių darbuotojų teisę gauti informaciją bei konsultacijas.

2. Dėl to prireikus kiekvienoje Bendrijos mastu veikiančioje įmonėje ir kiekvienoje Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupėje 5 straipsnio 1 dalyje nurodytu būdu įsteigiama Europos darbų taryba arba nustatoma darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais tvarka, kad darbuotojai būtų infor-

1 — Originalo kalba: italų.

2 — OL L 254, p. 64. Kadangi direktyvos pagrindas buvo prie Sutarties Protokolo Nr. 14 pridėto Susitarimo dėl socialinės politikos 2 straipsnio 2 dalis, iš pradžių ji nebuvo taikoma Jungtinei Karalystei. Vėliau Direktyva 97/74/EB (OL L 10, 1998, p. 22) jos taikymas buvo išplėstas ir šios valstybės narės atžvilgiu.

muojami ir su jais veiksmingai konsultuojamasi šioje direktyvoje nurodytais terminais ir būdais.

<...>

4. Jeigu 6 straipsnyje minimi susitarimai nenumato platesnės taikymo srities, Europos darbų tarybų įgaliojimai bei kompetencija ir informavimo apimtis bei konsultavimosi tvarka, nustatyta 1 dalyje numatytam tikslui pasiekti, Bendrijos mastu veikiančios įmonės atžvilgiu apima visus valstybėse narėse esančius padalinius, o Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės atžvilgiu – visas valstybėse narėse esančias grupės įmones.

<...>"

3. Direktyvos 2 straipsnio 1 dalis numato:

„1. Šioje direktyvoje:

a) „Bendrijos mastu veikianti įmonė" – bet kokia įmonė, turinti bent 1 000 darbuotojų valstybėse narėse ir bent 150 darbuotojų – kiekvienoje iš mažiausiai dviejų valstybių narių;

b) „įmonių grupė" – valdančioji įmonė ir jos valdomos įmonės;

c) „Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupė" apibūdinama taip:

— bent 1 000 darbuotojų valstybėse narėse,

— bent dvi grupei priklausančios įmonės skirtingose valstybėse narėse

ir

— bent viena grupei priklausanti įmonė, turinti bent 150 darbuotojų vienoje valstybėje narėje, ir bent viena

kitai grupei priklausanti įmonė, turinti 150 darbuotojų kitoje valstybėje narėje;

<...>

e) „centrinė administracija“ – Bendrijos mastu veikiančios įmonės centrinė administracija arba, jei yra Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupė – valdančiosios įmonės centrinė administracija;

<...>“

4. 3 straipsnio 1 dalis numato:

„Šioje direktyvoje „valdančioji įmonė“ – tai įmonė, galinti daryti esminę įtaką kitos įmonės („valdomos įmonės“) veikimui, pavyzdžiui, dėl nuosavybės teisės, finansinio dalyvavimo arba pagal jai taikomas taisykles“.

5. Pagal direktyvos 4 straipsnį:

„1. Centrinė administracija yra atsakinga už tai, kad būtų sudarytos sąlygos ir sukurtos priemonės, būtinos steigiant Europos darbų tarybą arba nustatant 1 straipsnio 2 dalyje numatytą informavimo ir konsultavimosi su jais tvarką Bendrijos mastu veikiančioje įmonėje ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupėje.

2. Jeigu centrinė administracija nėra įsikūrusi valstybėje narėje, prireikus 1 dalyje minimą atsakomybę prisiima valstybėje narėje skiriamas centrinės administracijos atstovas.

Jei tokio atstovo nėra, 1 dalyje minimą atsakomybę prisiima padalinio arba grupei priklausančios įmonės, kurioje dirba didžiausias iš visų valstybių narių darbuotojų skaičius, administracija.

3. Šioje direktyvoje atstovas arba atstovai arba, jei tokių atstovų nėra – 2 dalies antroje pastraipoje minima administracija laikomi centrine administracija.“

6. Direktyvos 5 straipsnio 1 dalis numato:

„Siekdama 1 straipsnio 1 dalyje minimų tikslų, centrinė administracija pradeda derybas dėl Europos darbų tarybos įsteigimo ar informavimo ir konsultavimosi tvarkos nustatymo savo iniciatyva arba raštu paprašius mažiausiai 100 darbuotojų arba jų atstovų ne mažiau kaip dviejų skirtingų valstybių narių įmonėse."

Bendrijos įmonių grupę, kurios yra įsikūrusios jos teritorijoje, administracija bei jų darbuotojų atstovai arba – nelygu aplinkybės – darbuotojai laikosi šioje direktyvoje nustatytų pareigų, neatsižvelgiant į tai, ar centrinė administracija įsikūrusi jos teritorijoje, ar ne.

2. Valstybės narės turi užtikrinti, kad taikant šią direktyvą įmonės suinteresuotų šalių prašymu pateiktų informaciją apie 2 straipsnio 1 dalies a ir c punktuose nurodytą darbuotojų skaičių.

7. Pagal direktyvos 6 straipsnio 1 dalį:

„Centrinė administracija ir specialus derybų organas privalo derėtis bendradarbiaudami, kad būtų pasiektas susitarimas dėl detalaus pasirengimo darbuotojų informavimui ir konsultavimuisi su jais, kaip numatyta 1 straipsnio 1 dalyje."

3. Valstybės narės numato atitinkamas priemones, jeigu nesilaikoma šios direktyvos nuostatų, ypač jos turėtų užtikrinti, kad būtų nustatyta atitinkama administracinė arba teisminė procedūra, suteikianti galimybę priversti vykdyti šioje direktyvoje nustatytas pareigas.

<...>"

8. Direktyvos 11 straipsnis numato:

„1. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad Bendrijos mastu veikiančios įmonės padalinių administracija ir įmonių, sudarančių

9. Galiausiai pagal direktyvos 14 straipsnio 1 dalį:

„Valstybės narės įstatymais ir kitais teisės aktais įtvirtina nuostatas, būtinas, kad šios direktyvos būtų pradėta laikytis ne vėliau

kaip nuo 1996 m. rugsėjo 22 d., arba ne vėliau kaip iki šios datos užtikrina, kad administracija ir darbuotojai susitardami priimtų reikalingas nuostatas, o valstybės narės privalo imtis visų būtinų veiksmų, leidžiančių joms visuomet garantuoti, kad bus pasiekti šioje direktyvoje nustatyti rezultatai. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai."

B — *Vokietijos teisės aktai*

10. Vokietijos Federacinėje Respublikoje direktyva buvo perkelta 1996 m. spalio 28 d. *Gesetz über Europäische Betriebsräte*[3] (Europos darbų tarybų įstatymu, toliau – EBRG).

11. EBRG 2 straipsnio 1 dalis numato, kad šis įstatymas taikomas Bendrijos mastu veikiančioms įmonėms, turinčioms buveinę Vokietijoje, ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupėms, kurių valdančioji įmonė turi buveinę Vokietijoje. Tačiau pagal 2 straipsnio 2 dalį įstatymas taip pat taikomas ir tuomet, kai centrinė administracija yra ne Vokietijoje, — nuostatoms dėl Vokietijoje įdarbintų darbuotojų apskaičiavimo (EBRG 4 straipsnis), dėl teisės į informaciją (EBRG 5 straipsnio 2 dalis), dėl valdančiosios įmonės nustatymo (EBRG 6 straipsnis) bei dėl pranešimo apie darbuotojų atstovybes Vokietijos Federacinėje Respublikoje (EBRG 35 straipsnio 2 dalis).

12. EBRG 5 straipsnis nustato, kad:

„1. Centrinė administracija darbuotojų atstovų reikalavimu privalo jiems suteikti informaciją apie vidutinį bendrą darbuotojų skaičių ir jų pasiskirstymą valstybėse narėse, įmonėse bei padaliniuose, taip pat apie įmonės ar įmonių grupės struktūrą.

2. Darbo taryba arba centrinė darbo taryba, remdamasi 1 dalimi, gali pateikti reikalavimą vietinei įmonės ar padalinio administracijai; pastaroji privalo atsakymui reikalingą informaciją ir dokumentus gauti iš centrinės administracijos[4]."

3 — BGBl. 1996 I, p. 1548.

4 — Neoficialus vertimas.

## II — Faktinės aplinkybės, procesas nacionaliniame teisme ir prejudiciniai klausimai

13. *Arbeitsgericht Bielefeld* sprendžiamas ginčas kilo tarp Vokietijos įmonės *ADS AnkerGmbH* (toliau – *ADS Anker*) ir jungtinės šios įmonės darbo tarybos (toliau – darbo taryba).

14. Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad *ADS Anker* priklauso Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupei, kurios motininė įmonė yra Šveicarijoje. Nutartyje taip pat nurodyta, kad *ADS Anker* yra kontroliuojama Nyderlandų Karalystėje įsteigtos įmonės *Anker BV*, kuri turi kitų *Anker* grupei priklausančių įvairiose valstybėse narėse įsteigtų įmonių akcijų. *Anker* grupei priklausanti įmonė, kurioje darbuotojų skaičius vienoje valstybėje narėje yra didžiausias, yra Didžiosios Britanijos įmonė RIVA.

15. Šioje grupėje nėra nei pagal direktyvos 1 straipsnio 2 dalį sudarytos Europos darbų tarybos, nei nustatytos darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos. Siekdama ištaisyti šią padėtį, darbo taryba, remdamasi EBRG 5 straipsnio 2 dalimi, paprašė *ADS Anker* pateikti EBRG 5 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją, taip pat informaciją apie darbuotojų atstovybes ir nurodyti jų atstovus, turinčius atstovauti įmonių arba jų valdomų įmonių darbuotojams steigiant Europos darbų tarybą. *ADS Anker* atsisakius pateikti reikalaujamą informaciją, darbo taryba pateikė ieškinį nacionaliniame teisme, siekdama įgyvendinti savo reikalavimą.

16. Gindamasi *ADS Anker* teigia, kad ji negali įvykdyti reikalavimo pateikti pagal EBRG 5 straipsnio 2 dalį prašomos informacijos, kadangi ir motininė įmonė Šveicarijoje, ir Nyderlandų bendrovė *Anker BV* atsisako ją pateikti. *ADS Anker* taip pat teigia, kad pagal Vokietijos teisę ji negali gauti informacijos, kurią turi už Vokietijos ribų įsteigtos įmonės.

17. Tačiau nacionalinis teismas mano, kad *ADS Anker* argumentas būtų nepagrįstas, jei būtų konstatuota, jog dėl reikalavimo, kuris gali būti nustatytas pagal direktyvą – ypač jos 4 straipsnio 1 dalį ir 5 straipsnio 1 dalį – ir direktyvą įgyvendinančias nacionalinės teisės nuostatas, centrinė administracija, turinti buveinę kitoje valstybėje narėje, privalo pateikti *ADS Anker* EBRG 5 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją.

18. Nacionalinis teismas daro išvadą, kad tuo atveju, jei toks aiškinimas yra teisingas ir jei tokia pareiga egzistuoja, tuomet būtina nustatyti, ar pagal tas pačias nuostatas

centrinė administracija privalo pateikti *ADS Anker* ne tik EBRG 5 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją, bet ir informaciją apie darbuotojų atstovybes bei nurodyti jų atstovus, turinčius atstovauti įmonių arba jų valdomų įmonių darbuotojams steigiant Europos darbų tarybą.

19. Siekdamas išsklaidyti šias abejones, *Arbeitsgericht Bielefeld* sustabdė bylos nagrinėjimą ir pateikė Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyva 94/45/EB dėl Europos darbų tarybos steigimo arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo, ypač jos 4 ir 11 straipsniai, reikalauja, kad įmonė, kurios buveinė yra Jungtinėje Karalystėje, kuri pagal direktyvos 4 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą ir 3 dalį laikoma centrine administracija, arba Nyderlandų Karalystėje įsteigta įmonė, kuri yra valdančiosios įmonės centrinė administracija pagal direktyvos 2 straipsnio 1 dalies e punktą ir 3 straipsnio 1 dalį, privalo kitai Vokietijoje įsteigtai įmonei, priklausančiai tai pačiai įmonių grupei, pateikti informaciją apie įmonių grupei priklausančias įmones ir padalinius, jų teisinę formą, atstovavimo struktūrą, vidutinį bendrą darbuotojų skaičių ir jų pasiskirstymą tarp valstybių narių ir įmonių?

2. Jeigu į pirmą klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar pareiga informuoti taip pat apima ir pareigą pateikti informaciją apie darbuotojų atstovybes bei jų atstovus, kurie turi atstovauti įmonių arba jų valdomų įmonių darbuotojus steigiant Europos darbų tarybą?“

## III — Procesas Teisingumo Teisme

20. Per rašytinę procedūrą pastabas Teisingumo Teismui pateikė darbo taryba, *ADS Anker*, Vokietijos Federacinė Respublika ir Komisija. Be to, darbo taryba, *ADS Anker* ir Komisija taip pat dalyvavo 2002 m. gruodžio 5 d. teismo posėdyje.

## IV — Teisinis vertinimas

### A — *Dėl pirmo prejudicinio klausimo*

21. Pirmuoju prejudiciniu klausimu nacionalinis teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar remdamasis direktyvos 4 ir 11 straipsniais valstybės narės privalo reikalauti, kad jų teritorijoje įsteigta įmonė, laikytina Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės centrine administracija direktyvos prasme, pateiktų kitose valstybėse narėse įsteigtoms grupei priklausančioms įmonėms informaciją, kurios prašo jose veikiančių įmonių darbuotojų atstovybės, jei šios bendrovės tokios informacijos neturi ir jei ji yra būtina siekiant pradėti derybas dėl Europos darbų tarybos steigimo arba darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo.

22. Prieš atsakant į šį klausimą, manau, tikslinga pabrėžti, kad nei nacionalinis teismas, nei proceso dalyviai neabejoja dėl valstybės narės pareigos reikalauti, kad centrinė administracija, vadovaudamasi direktyvos 4 straipsnio 1 dalimi, pateiktų informaciją darbuotojams, kurie siekia pradėti derybas dėl Europos darbo tarybos steigimo. Be to, šiuo aspektu detaliai išdėsčiau savo nuomonę savo išvadoje byloje *Kühne & Nagel* (C-440/00) [5].

23. Taip pat nėra jokių abejonių, ypač po sprendimo *Bofrost**, kad kiekviena įmonių grupei priklausanti įmonė pagal direktyvos 11 straipsnio 2 dalį privalo pateikti savo darbuotojams „visą informaciją, reikalingą tam, kad darbuotojai galėtų nustatyti, ar jie turi teisę reikalauti pradėti derybas, ir prireikus pateikti šį prašymą tinkama forma“ [6]. Būtent šiame sprendime Teisingumo Teismas galutinai išaiškino, kad iš direktyvos kylanti pareiga „darbdavio atžvilgiu neapsiriboja vien centrine administracija“ [7].

24. Tačiau šioje byloje yra abejojama, ar turėtų būti užbaigta centrinės administracijos – įmonių – darbuotojų „trikampio“, kuriame informacijos srautai tarp centrinės administracijos ir darbuotojų bei tarp įmonių ir darbuotojų yra neginčytini, „kraštinė“ centrinė administracija – įmonės. Kitaip tariant, klausiama, ar reikalavimas pateikti

5 — 2002 m. liepos 11 d. išvada (2004 m. sausio 13 d. Sprendimas, Rink. p. I-787, I-790).

6 — 2001 m. kovo 29 d. Sprendimas *Bofrost** (C-62/99, Rink. p. I-2579, 38 punktas).

7 — Sprendimo *Bofrost** 31 punktas.

informaciją taikomas ne tik vertikaliai, bet ir horizontaliai, ir kartu – ar pagal direktyvą centrinė administracija taip pat turi tam tikras pareigas kitų grupės įmonių atžvilgiu, būtent, – jeigu jose veikiančios darbuotojų atstovybės pareikalavo iš įmonių informacijos, kuri yra būtina pradėti derybas dėl Europos darbų tarybos įsteigimo ir kurios tos įmonės neturi.

25. *ADS Anker* mano, kad atsakymas į šį klausimą turėtų būti neigiamas. Jos nuomone, iš direktyvos teksto nėra aišku, ar centrinė administracija privalo teikti informaciją kitoms grupei priklausančioms įmonėms. Tad centrinė administracija privalo teikti informaciją, būtiną pradėti deryboms dėl Europos darbų tarybos įsteigimo tik tuomet, kai darbuotojai to prašo tiesiogiai. *ADS Anker* taip pat teigia, kad tokia išvada yra pateisinama tuo, jog, kadangi informacijos prašo darbuotojai, jie ir privalo ją gauti iš centrinės administracijos. Reikalavimas įmonei gauti jos darbuotojų prašomą informaciją pateikiant ieškinį prieš centrinę administraciją gali turėti neigiamų pasekmių grupei priklausančių įmonių santykiams. Be to, *ADS Anker* manymu, jei toks ieškinys nebūtų patenkintas, darbuotojai neturėtų kitų priemonių gauti prašytą informaciją.

26. Darbo taryba, Vokietijos vyriausybė ir Komisija – priešingai – siūlo atsakyti teigiamai dėl priežasčių, kurias paaiškinsiu toliau.

27. Kiek tai susiję su mano nuomone, turiu iš karto pažymėti, kad *ADS Anker* argumentai, kuriais ji grindžia savo poziciją, nėra įtikinantys. Jie pagrįsti daugiau naudos siekiančiais pagrindais, o ne direktyvos nuostatų aiškinimu. Atvirkščiai – man labiau įtikinantys atrodo priešingai pozicijai pagrįsti skirti loginiai, sisteminiai ir tekstu paremti argumentai, kuriuos dabar pabandysiu išaiškinti.

28. Pirmiausia priminsiu, kad, kaip nurodžiau savo išvadoje byloje *Kühne & Nagel*, „direktyva nustatyta sistema pagrįsta Bendrijos mastu veikiančios įmonės ar įmonių grupės centrinės administracijos vaidmeniu, kuriam direktyvos 4 straipsnio 1 dalis paskiria pagrindinę atsakomybę už direktyvos tikslų įgyvendinimą, kadangi ji yra faktinis įmonės ar įmonių grupės sprendimų priėmimo centras“ [8]. Šį atsakomybė apima „pareigą naudojantis visomis turimomis priemonėmis patenkinti kiekvieną reikalavimą, kuris gali

8 — Žr. mano išvados byloje *Kühne & Nagel* (C-440/00) 29 punktą.

atsirasti pagal direktyvą steigiant Europos darbų tarybą ar nustatant darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarką, taikant vienintelį apribojimą – centrinės administracijos prašomi atlikti veiksmai turi būti išties *būtini* šiam tikslui pasiekti"[9]. Iš to išplaukia, kad centrinė administracija turi „sudaryti visas sąlygas ir suteikti materialines ir logistines priemones, kad galėtų tinkamai vykti derybos su darbuotojų atstovais"[10].

29. Šios pareigos tikslas, be abejonės, yra tai, kad darbuotojams turi būti pateikta informacija, kuri jiems būtina įgyvendinant direktyvos 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą teisę pradėti derybas dėl Europos darbų tarybos įsteigimo. Teiginys, kad ši pareiga galioja tik tuomet, kai darbuotojai prašo informacijos iš centrinės administracijos tiesiogiai, ir negalioja tuomet, kai prašymas pateikiamas per kitą įmonių grupei priklausančią įmonę, neteisėtai ir nelogiškai apribotų plačią direktyvos 4 straipsnio 1 dalies taikymo sritį; be to, taip būtų sumažinta atsakomybė, kurią, kaip minėjau, direktyva aiškiai apibūdina kaip pagrindinę ir bendro pobūdžio.

30. Kaip teisingai pastebėjo Komisija, kadangi ši nuostata perkelia centrinei administracijai atsakomybę už tai, kad būtų sudarytos sąlygos, būtinos steigiant Europos darbų tarybą, – ir norėčiau pridurti, kad jai už tai nustato atsakomybę, nes centrinė administracija atstovauja visai grupei – ši atsakomybė reiškia ne tik pareigą suteikti tiesiogiai darbuotojų atstovybių prašomą informaciją, bet taip pat ir pareigą suteikti kitoms tai pačiai grupei priklausančioms įmonėms informaciją, kurios prašė tų įmonių darbuotojai.

31. Kitais tariant, jei įmonės darbuotojų atstovybė prašo įmonės informacijos tam, kad galėtų įgyvendinti direktyvos jai suteiktas teises, o ta įmonė tokios informacijos neturi, įvykdomos direktyvos 4 straipsnio 1 dalies taikymo sąlygos, ypač tos, pagal kurias grupei priklausančios įmonės gali prašyti informacijos iš centrinės administracijos, o ši privalo ją suteikti tam, kad būtų sudarytos sąlygos darbų tarybai steigti. O tai būtent ir yra šios nuostatos tikslas.

32. Kaip jau buvo minėta, bet kuriuo kitu atveju centrinei administracijai šia nuostata nustatytos pareigos taikymo sritis būtų labai

9 — Ten pat.

10 — Žr. mano išvados byloje *Kühne & Nagel* (C-440/00) 30 punktą.

apribota ir, kaip nurodė Vokietijos vyriausybė bei darbo taryba, būtų pažeistas direktyvos, kuri nustato pareigas, skirtas Europos darbo tarybų steigimui palengvinti, o ne apsunkinti, veiksmingumo principas.

33. Pritarimas šiems kritikuojamiems argumentams apsunkintų darbuotojams įgyvendinti direktyva suteiktas teises užuot paskatinus juos tą daryti, kadangi, siekiant šio tikslo, įpareigotų juos be objektyvaus pateisinimo imtis sunkių ir varginančių priemonių, taip paverčiant niekais direktyva aiškiai siekiamą tikslą, o tai prieštarautų minėtam veiksmingumo principui. Kaip teisingai pastebėjo darbo taryba, reikia tik atsižvelgti, kokių sunkumų patirtų darbuotojai, bandydami iš centrinės administracijos gauti informaciją, reikalingą pradėti derybas, jei ta administracija yra kitoje valstybėje narėje.

34. Tiek pasakytina apie centrinę administraciją ir jos pareigas. Taip pat galima pateikti ir dar vieną argumentą, nagrinėjant atskiras grupei priklausančias įmones. Kaip teisingai pastebėjo Vokietijos vyriausybė, kadangi Sprendime *Bofrost** buvo konkrečiai pripažinta, kad kiekviena tokia įmonė pagal direktyvą privalo pateikti savo darbuotojų atstovybėms informaciją, „kuri būtina pradėti derybas dėl Europos darbų tarybos įsteigimo arba dėl tarpvalstybinės darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo“ [11], reikia būtinai pabrėžti, kad šios įmonės turi teisę gauti šią informaciją iš centrinės administracijos.

35. Tai išdėstęs negaliu nesuvokti, kad siekiant veiksmingai įgyvendinti aptariamą pareigą galėtų kilti sunkumų, kai centrinė administracija ir konkreti įmonė veikia skirtingose valstybėse narėse (taip pat net tuomet, jeigu jos yra toje pačioje valstybėje). Tačiau šiuo aspektu reikėtų Teisingumo Teismui priminti, kad pagal direktyvos 14 straipsnio 1 dalį valstybės narės ne tik „įstatymais ir kitais teisės aktais įtvirtina nuostatas, būtinas, kad šios direktyvos būtų pradėta laikytis“, bet taip pat „<...> privalo imtis visų būtinų veiksmų, leidžiančių joms visuomet garantuoti, kad bus pasiekti šioje direktyvoje nustatyti *rezultatai* <...>“ [12]. Be to, pagal direktyvos 11 straipsnio 3 dalį jos privalo užtikrinti, kad „būtų nustatyta atitinkama administracinė arba teisminė procedūra, suteikianti galimybę priversti vykdyti šioje direktyvoje nustatytas pareigas“.

11 — Sprendimo *Bofrost** 39 punktas.

12 — Pabrėžta mano.

36. Šios nuostatos reikalauja, kad valstybės narės pasiektų ypač aiškių ir detalių tikslų, kurie tam tikra prasme siekia toliau nei bendras Bendrijos direktyvomis paprastai nustatomas įsipareigojimų perkėlimas. Iš to išplaukia, kad valstybės narės privalo nustatyti visas būtinas priemones tam, jog įsipareigojimai pagal direktyvos 4 straipsnio 1 dalį būtų visiškai įvykdyti, ir kad net nesant specialiai tam skirtų nuostatų, direktyvą įgyvendinančios nacionalinės teisės nuostatos ir, jei reikia teisės aktai apskritai, būtų aiškinami atsižvelgiant į aiškų direktyvos tikslą.

37. Taigi remdamasis išdėstytais samprotavimais manau, jog į pirmą klausimą reikėtų atsakyti taip: direktyvos 4 ir 14 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad valstybės narės jos teritorijoje įsteigtoms įmonėms, laikytinoms Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės centrine administracija šios direktyvos prasme, turi nustatyti pareigą pateikti kitoje valstybėje narėje įsteigtai tos pačios grupės įmonei jos darbuotojų atstovų prašomą informaciją, kai pastaroji tokios informacijos neturi ir kai ji yra būtina siekiant pradėti derybas dėl Europos darbų tarybos steigimo arba darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo.

B — *Dėl antro prejudicinio klausimo*

38. Savo antruoju klausimu nacionalinis teismas prašo Teisingumo Teismo išaiškinti centrinės administracijos pareigos informuoti kitas tai įmonių grupei priklausančias įmones taikymo apimtį, jei būtų pripažinta, kad centrinė administracija turi tokią pareigą. Šis klausimas yra *mutatis mutandis* beveik identiškas antram klausimui sprendime *Kühne & Nagel*.

39. Šiuo atžvilgiu darbo taryba pažymi, kad EBRG 5 straipsnyje įtvirtinta teisė į informaciją yra skirta ne vien tam, kad darbuotojai galėtų sužinoti, ar įvykdomos Europos darbų tarybos steigimo sąlygos, bet ir tam, kad jeigu jos įvykdomos, darbuotojai galėtų gauti visus jos steigimui reikalingus duomenis. Kadangi pagal direktyvos 5 straipsnį Europos darbų taryba gali būti steigiama to paprašius mažiausiai 100 darbuotojų arba jų atstovų ne mažiau kaip dviejų skirtingų valstybių narių įmonėse, įmonės ar padalinio darbuotojai, norintys prisidėti prie tokios darbo tarybos steigimo, privalo turėti informacijos apie darbuotojų atstovybes ir jų atstovus kitose tai pačiai įmonių grupei priklausančiose įmonėse ar padaliniuose. Darbo tarybos nuomone, dėl šios priežasties į antrąjį klausimą reikėtų atsakyti teigiamai.

40. Vokietijos vyriausybė taip pat tvirtina, kad į šį klausimą reikia atsakyti teigiamai, tiesiog primindama pastabas, kurias ji pateikė dėl antrojo prejudicinio klausimo byloje *Kühne & Nagel*.

41. *ADS Anker* – priešingai – tvirtina, kad atsakymas į šį klausimą turi būti neigiamas dėl dviejų priežasčių. Visų pirma informacijos apie darbuotojų atstovybes ir jų atstovus, turinčius atstovauti įmonių arba jų valdomų įmonių darbuotojams steigiant Europos darbų tarybą, prašymas yra pernelyg neapibrėžtas. Jos nuomone, šis neapibrėžtumas įpareigotų centrinę administraciją nustatyti, kokia informacija būtina Europos darbų tarybai steigti, nors tai yra darbuotojų, kurie ėmėsi iniciatyvos ją įsteigti, atsakomybė. Antra, *ADS Anker* nuomone, tokia informacija nėra būtina tam, kad būtų pateiktas prašymas pagal direktyvos 5 straipsnio 1 dalį, ir todėl darbuotojai neturi teisės jos prašyti.

42. Savo ruožtu Komisija nurodo sprendimą *Bofrost** ir teigia, kad atsakymas į šį klausimą turi būti toks: įmonė privalo pateikti savo pačios darbuotojų atstovybėms informaciją apie darbuotojų atstovybes ir jų atstovus, turinčius atstovauti įmonių arba jų valdomų įmonių darbuotojams steigiant Europos darbų tarybą, jeigu ji turi tokius duomenis arba gali juos gauti ir jei, nacionalinio teismo nuomone, tokie duomenys yra informacija, būtina pradėti derybas dėl Europos darbų tarybos įsteigimo.

43. Aš pats nematau priežasčių, kodėl turėčiau pakeisti savo poziciją, pateiktą šiuo atžvilgiu mano išvadoje byloje *Kühne & Nagel*, kuria dabar ir remiuosi [13]. Taigi, mano nuomone, atsakymas į šį klausimą turi būti toks: įmonių grupės centrinė administracija privalo pateikti kitoms grupei priklausančioms įmonėms informaciją, prašomą jų darbuotojų atstovybių, apie darbuotojų atstovybes bei jų atstovus, kurie turi atstovauti įmonių arba jų valdomų įmonių darbuotojams steigiant Europos darbų tarybą, jei, nacionalinio teismo nuomone, tokia informacija yra būtina siekiant pradėti derybas dėl Europos darbų tarybos steigimo.

13 — Žr. mano išvados byloje *Kühne & Nagel* (C-440/00) 41–44 punktus.

## V — Išvada

44. Atsižvelgdamas į pateiktus samprotavimus, siūlau Teisingumo Teismui į 2001 m. liepos 24 d. *Arbeitsgericht Bielefeld* nutartimi pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

„1. 1994 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvos 94/45/EB dėl Europos darbų tarybos steigimo arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo 4 ir 14 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad valstybės narės jos teritorijoje įsteigtoms įmonėms, laikytinoms Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės centrine administracija šios direktyvos prasme, turi nustatyti pareigą pateikti kitoje valstybėje narėje įsteigtai tos pačios grupės įmonei jos darbuotojų atstovų prašomą informaciją, kai pastaroji tokios informacijos neturi ir kai ji yra būtina siekiant pradėti derybas dėl Europos darbų tarybos steigimo arba darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo.

2. Įmonių grupės centrinė administracija privalo pateikti tos pačios grupės įmonei jos darbuotojų atstovų prašomą informaciją apie darbuotojų atstovybes ir jų atstovus, turinčius atstovauti įmonių arba jų valdomų įmonių darbuotojams steigiant Europos darbų tarybą, jei, nacionalinio teismo nuomone, tokia informacija yra būtina steigiant įmonių grupės Europos darbų tarybą."